

Stop Killer Robots

Opas poliittisille päättäjille

Stop Killer Robots toimii säilyttääkseen riittävän inhimillisen hallinnan aseellisessa voimankäytössä ihmisarvoa heikentävän digitaalisen dehumanisaation lisääntyessä.
Ajamme muutosta suojellaksemme yhteistä ihmiskuntaamme nyt ja tulevaisuudessa. Toimimme maailmanlaajuisesti yli 190 jäsenjärjestön voimin.

Tekoälyn käytön lisääntyminen, algoritminen päätöksenteko ja automatisoitu tietojen käsittely johtavat siihen, että koneet alkavat korvata ihmisiä aseellisessa voimankäytössä. Tällä on ihmiskunnalle arvaamattomia ja mahdollisesti tuhoisia seurauksia.

On elintärkeää, että asejärjestelmien autonomialle sovitaan kansainväliset rajat. Tarvitaan uusi oikeudellisesti sitova sopimus, jotta välttäisimme tulevaisuuden, jossa koneet tappavat ja käyttävät voimaa ilman tarvittavia turvatoimia.

Jotta autonomisten asejärjestelmien mukanaan tuomiin ongelmiin voidaan vastata, tarvitaan uusi kansainvälinen sopimus. Tämä Stop Killer Robots -kampanjan tuottama opas tarjoaa tietoa aiheesta kehitystyöhön osallistuville päätöksentekijöille kaikkialla maailmassa.

Mitä ovat tappajarobotit?

Tappajaroboteilla viitataan autonomisiin asejärjestelmiin, jotka tunnistavat kohteensa sensoritiedon perusteella ja käyttävät tuhovoimaa itsenäisesti.

Asejärjestelmä voi siis käyttää voimaa ihmisestä riippumatta. Tarkka hyökkäyskohde sekä hyökkäyksen aika ja paikka määrittyvät sensorisen prosessoinnin tuloksena sen sijaan, että käskyn takana olisi ihminen.

Tämä tarkoittaa, että ihminen ei määritä tarkasti, missä, milloin tai ketä vastaan tuhovoimaa käytetään.

Miksi ne ovat ongelma?

Tappajarobotit muuttavat ihmisen ja teknologian välistä suhdetta, koska niiden käyttöönoton myötä luovutamme päätöksen elämästä ja kuolemasta koneille. Jos ihminen irrottautuu voimankäyttöpäätöksistä, seurauksena on lukuisia eettisiä ja juridisia ongelmia.

Asejärjestelmien autonomian myötä konfliktit eivät enää pysy ihmisten hallinnassa, vaan moraalinen vastuu ulkoistetaan koneille. Tämä voi Punaisen Ristin kansainvälisen komitean mukaan johtaa ihmisoikeusrikkomuksiin ja loukata kansainvälisen humanitaarisen oikeuden periaatteita, kuten erottelun periaatetta, suhteellisuusperiaatetta, ennalta varautumisen periaatetta ja mielivaltaisten hyökkäysten kieltoa.

Nykyiset etäsodankäynnin haasteet kasvaisivat lisääntyvän autonomian myötä, koska ihmiset irtautuisivat voimankäytöstä entisestään. Algoritmiset vinoumat ja rakenteellisen syrjinnän lisääntyminen vaikuttaa suhteettomasti niihin yhteisöihin ja ihmisryhmiin, jotka ovat jo valmiiksi heikommassa asemassa ja joita on historiallisesti kohdeltu ihmisarvoa alentavilla tavoilla.

Vaikutukset ulottuisivat aseellisten konfliktien ulkopuolelle ja näkyisivät yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla, sekä vahingoittaisivat suhdettamme tekoälyn autonomiaan.

Ratkaisu

Valtioiden on tehtävä yhteistyötä ratkaistakseen nämä ongelmat ennen autonomisten asejärjestelmien käytön lisääntymistä, ja ennen kuin niiden aiheuttama uhka maailman turvallisuudelle muuttuu peruuttamattomaksi.

Nykyiset lait eivät riitä ratkaisemaan niitä huolia, joita autonomisten asejärjestelmien kehittäminen ja käyttöönotto herättää. Tarvitaan uusi kansainvälinen oikeudellisesti sitova sopimus turvaamaan riittävä luottamus ja vakaus nyt ja tulevaisuudessa.

Sopimuksen keskeiset osat

Sopimukseen tulisi sisällyttää seuraavat kolme pääkohtaa, jotta autonomisten asejärjestelmien vaaroihin voidaan vastata:

1

Velvoite säilyttää riittävä hallinta ihmisellä

Riittävä inhimillisen hallinnan aste voimankäytössä on säilytettävä, jotta voimme vastata autonomisten asejärjestelmien mukanaan tuomiin ongelmiin. Tässä tapauksessa "riittävä" viittaa sellaiseen inhimillisen kontrollin tasoon, joka takaa, että nykyisiä ihmisoikeuden ja sodankäynnin lakeja pystytään aidosti soveltamaan kaikissa tilanteissa.

2

Kiellot

Tietyt autonomiset asejärjestelmät ovat ylipäättään mahdottomia hyväksyä ja ne pitäisi kieltää. Näitä ovat:

- Autonomiset asejärjestelmät, jotka kohdistavat hyökkäyksensä ihmisiin. Nämä algoritmiselle syrjinnälle ja hyökkäyksille alttiit järjestelmät sivuuttaisivat ihmisarvon ja pelkistäisivät ihmiset dataksi, jonka perusteella kohteet valitaan ja tuhoetaan.
- Autonomiset asejärjestelmät, joita ihminen ei voi merkittävässä määrin hallita.
- Sellaiset autonomiset asejärjestelmät, joita ihminen ei pysty kunnolla hallitsemaan, on kiellettävä. Lisäksi on kiellettävä asejärjestelmät, joiden käyttöaluetta ja -aikaa ei voida rajoittaa, sekä asejärjestelmät, joiden toimintaa ei voida riittävässä määrin ennustaa ja selittää.

3

Positiiviset velvoitteet

Niihin autonomisiin asejärjestelmiin, joita ei kielletä, on kohdistettava positiivista säätelyä, jotta niiden toimintaa voidaan valvoa ihmisten toimesta. Tällaisilla rajoitteilla varmistetaan, että tiettyjä päätöksentekoon, tekniseen kehitykseen ja toiminnallisuuksiin liittyviä ehtoja noudatetaan.

Ketkä tukevat sopimusta?

Yhteisymmärrys siitä, että asejärjestelmien autonomian säätelämiseksi tarvitaan uusi kansainvälinen sopimus, kasvaa maailmanlaajuisesti. Tappajarobotteja pidetään suurena uhkana ihmiskunnalle, mihin on vastattava nopeasti.

Stop Killer Robots -kampanjan ohella lähes 100 valtiota on tunnustanut ihmisen valvonnan merkityksen voimankäytössä. Sadat teknologiayritykset ovat luvanneet olla koskaan osallistumatta tai tukematta autonomisten asejärjestelmien kehittämistä, tuotantoa tai käyttöönottoa. Tuhannet tekoälyn ja robotiikan asiantuntijat ovat varoittaneet näistä asejärjestelmistä ja kehottaneet Yhdistyneitä kansakuntia ryhtymään toimiin.

YK:n pääsihteeri Guterres on kutsunut autonomisia aseita "moraalisesti vastenmielisiksi ja poliittisesti mahdottomiksi hyväksyä". Vuodesta 2018 lähtien hän on antanut useita lausuntoja, joissa hän kehottaa valtioita neuvottelemaan sopimuksesta. Myös Punaisen Ristin kansainvälinen komitea on puhunut kieltoja ja rajoitteita yhdistävän sopimuksen puolesta, jolla aseiden autonomiaa säädeltäisiin.

Myös suuri yleisö on huolissaan. Vuosina 2019 ja 2020 IPSOS-tutkimuksiin osallistuneista yli kolme viidestä ilmoitti vastustavansa sellaisten asejärjestelmien kehittämistä, jotka voivat hyökätä kohteisiin itsenäisesti, ihmisestä riippumatta.

Humanitaarisista, oikeudellisista ja eettisistä syistä on välttämätöntä, että riittävästä inhimillisestä kontrollista pidetään kiinni myös tulevaisuudessa. Kansainvälinen, oikeudellisesti sitova sopimus on solmittava pikimmiten. Stop Killer Robots -kampanja on valmis työskentelemään yhdessä tähän tavoitteeseen sitoutuneiden toimijoiden kanssa kautta maailman.

Askeleet kohti sopimusta

1 Linjaukset

Kansallisten hallitusten ja poliittisten toimijoiden on edistettävä sellaista politiikkaa, joka tukee uuden kansainvälisen sopimuksen kehittämistä aseiden autonomian säätelemiseksi. Sellaiset asejärjestelmät, joita ihminen ei voi riittävässä määrin hallita ja jotka kohdistavat hyökkäyksensä ihmisiin, on kiellettävä. Muiden autonomisten asejärjestelmien kehittämistä ja käyttöä on säädeltävä niin, että nämä asejärjestelmät pysyvät ihmisen valvonnan alaisina.

2 YK-operaatiot

Diplomaatteja, jotka edustavat valtioitaan YK:n lähetystöissä Genevessä ja New Yorkissa, tulisi tiedottaa edellä mainituista linjauksista, rohkaista aloitteellisuuteen ja muutosjohtajuuteen, sekä kannustaa käymään keskustelua autonomisista aseista. Näiden keskustelujen tulisi johtaa neuvotteluihin ja lopulta oikeudellisesti sitovan kansainvälisen sopimuksen allekirjoittamiseen.

3 Kansainvälinen lobbaus

Valtioiden tulisi tehdä yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden kanssa ja pyrkiä vaikuttamaan heihin niin, että he liittyvät autonomisia asejärjestelmiä säätelevään kansainväliseen sopimukseen. Tämä tavoite voidaan saavuttaa esimerkiksi kahdenvälisen keskustelujen kautta tai nostamalla ongelmia esiin kansainvälisillä foorumeilla. Kestävän lainsäädännöllisen kehityksen luominen autonomisten asejärjestelmien säätelemiseksi vaatii yhteistyötä ja solidaarisuutta valtioilta kautta maailman.

Stop Killer Robots toteuttaa osaltaan maailmanlaajuista pyrkimystä kantaa vastuu luomamme teknologian vaikutuksista ja varmistaa, että tätä teknologiaa käytetään yhdessä sovittujen rajoitusten mukaisesti ja vastuullisesti. Tämä jatkuvasti kasvava liike kampanjoi, jotta saisimme elää yhteiskunnassa, jossa teknologiaa kehitetään ja käytetään edistääksemme rauhaa, oikeudenmukaisuutta, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja lakien kunnioittamista – ei automatisoitua tappamista.

Vaadi kanssamme sopimusta, joka kieltää ja säätelee autonomisia asejärjestelmiä, jotta autonomia ei korvaisi ihmistä päätöksentekijänä tilanteissa, jossa inhimillisyyttä tarvitaan eniten.

www.stopkillerrobots.org